

להתאהב

גליון שבועי לגילוי אור הנשמה ע"פ משנת הבעש"ט הק' ותלמידיו

הלימוד היומי בספרי חסידות

לשבוע הבעל"ט
ספרה"ק מאור עינים (בראשית)

יום	מד"ה
ראשון	זהו אסתר
שני	זהו שאמר נעץ
שלישי	ואמרו אסתר ירקוקת
רביעי	זהו כיצד מרקדין
חמישי	וידוע שהקב"ה
עד ד"ה זה נקרא דעת	

להצטרפות למנוי לחוברת החודשית עד הבית
ניתן להירשם 07474-61616

0722 531 385
646 518 1014

השבוע בקו

שיעור נפלא וסיוח מור ליל שישי
במאמר מספה"ק
תולדות יעקב יוסף
מאמר שלם על הפרשה מפי
הגאון הרב שאול יהודה שירלא שליט"א
מדי ליל שישי בשלוחה 9

פרשת חי שרה תשפ"ד / גליון רפ"ב

רוח אפנו

מהות כל יום היא גילוי כבוד שמים חדש, ובאמונה זו נקבל עומ"ש ונתחדש תמיד

בפרשתנו רואים שהתורה מדגישה בעבודת חי הצדיקים את ימיהם ושנותיהם. כמו שכתוב "ושני חי שרה" (כ"א, א), ובמדרש ורבה נח, א) מסמך על זה את הפסוק (תהלים לו, יח) "וידע ה' ימי תמימים" - "כשם שהם תמימים, כך שנותיהם תמימים". וכמו כן באברהם אבינו כתוב "ואברהם זקן בא בימים" (כ"ד, א), ובווהר הקדוש מאריך (חיי שרה קכ"ט). שבא בשלימות הימים.

ידוע מהאריז"ל (שער מאמר רז"ל פ"א, אבות) שבכל יום ויום ובכל תפילה ותפילה וכן הלאה יש תיקון חדש שלא היה מעולם. והיינו משום שכל יום היא חיות אלקית חדשה, שמתכסה ומסתתרת בלבושים, ותפקידנו לגלות אלקות גם ביום ובמקום הזה, לגלות כבוד שמים חדש שעוד לא בא לעולם.

ולאור יסוד זה, הרי עבודתנו היא שבכל יום נאמין שכל מציאות היום היא גילוי כבוד שמים שצריך להתגלות דווקא ביום הזה. ובכך נבוא לקבל עלינו עול מלכות שמים, לנצל את היום הזה כראוי ולגלות בו כבודו יתברך הנצרך להתגלות ביום הזה.

וגילוי כבוד שמים בכל יום ויום הוא בקיום התורה והמצוות, בקיום רצונו יתברך ומניעה מהיפך רצונו יתברך ח"ו, כמו שאמרו במדרש (תנחומא תצ"א ב) על הפסוק "מכל משמר נצור לבך כי ממנו תוצאות חיים" (משלי ד, ט), שכל יום ויום צועק לו לאדם תקיים בי את רמ"ח מצוות עשה ולא תעבור בי שס"ה לא תעשה. כי זוהי מהות היום - קיום המצוות.

ובכך תתחדש עבודתנו בכל יום ממש, כמו שכתוב "חדשים לבקרים רבה אמונתך" (איכה ג, כג), שבאמונה זאת יתחדש האדם, שיש היום עבודה חדשה וכבוד שמים חדש ליום הזה. ובכך גם לא ידחה עבודתו לימים אחרים, ימי הגדלות, אלא יתאמץ לעמוד ולהתגבר בנסיגות הזמן הזה דווקא, כי ידע שזוהי העבודה המיוחדת ליום הזה. ובוודאי יש סיוע מן השמים לעמוד בנסיגת זה דווקא בזה היום.

וזהו מה שמסמך המדרש את הפסוק "וידע ה' ימי תמימים", שכשם שהם תמימים כך שנותיהם תמימים, שהם משלימים עבודת כל היום בתמימות ושלימות, וגם בתמימות כצאן אחר הרוע, שאם מהות היום היא חיות אלקית וגילוי כבוד שמים - אזי הולך כל היום עם השי"ת לגלות מלכותו בתמימות. וזהו גם "ואברהם זקן בא בימים".

מקור: רעוא דרעיון תשע"ט; הדעה והדיבור ת"ח

ברכת מזל טוב
שגוריה בוח לירינו הנכבד הרב
הרה"ח ר' **דאובין אייזן** שליט"א
מחשיבי תוכנית הנכבדים
לירגל שמחתו בחולדת בנו למזל טוב
במת פון תשע"ט ויק תלמידו י"ג
ידיה מספר זכ"ת

ברכת מזל טוב
שגוריה בוח לירינו הנכבד הרב
הרה"ח ר' **דאובין אייזן** שליט"א
מחשיבי תוכנית הנכבדים
לירגל שמחתו בחולדת בנו למזל טוב
במת פון תשע"ט ויק תלמידו י"ג
ידיה מספר זכ"ת

דיבורי חסידות

עבודת הפרשה מספרי החסידות - בשפת המעשה

כשרוצים לטרוח

לפעמים קל לנו מאוד לקום באשמורת, אבל כשאנחנו קובעים למחרת חברותא, זו כבר עבודה שלימה להיחלץ מהמיטה...

ומקודם לא נאמר לשון שאיבה, מכלל דמקודם לא הוצרכה לשאוב, דעלו המים לקראתה. אפס דלפי דבריו תקשי היא גופא, למה אחרי כן בהשקוה את הגמלים לא עלו המים לקראתה."

ומתוך הקדושת לוי: בפעם הראשונה שאבה מים לצורכה. אמנם לאחר מכן נתנה את המים לאליעזר, אבל בשעת השאיבה לא היתה לה מחשבת מצוה, כי התכוונה לצורכה, עשה אפוא הקב"ה שאותה צדקת לא תצטרך לטרוח, והעלה את הבאר אליה. כי זו דרכו של הקב"ה להיטיב. אבל אחר כך, כשהתכוונה לקיים מצוה ולשאוב שוב, אזי טובתה של צדקת אינה שלא תטרח, כי אדרבה, זה יהיה העלבון וההפסד הגדול ביותר שלה. רצונה לשאוב ולעשות את הפעולה בעצמה, כי אז יש לה את הקשר עם השי"ת. ובלשון קדושו: **"ונראה בסייעתא דשמיא דאמרו חכמינו ז"ל ד'מצות צריכין כוונה, והעיקר במצות הוא המחשבה שעושה בזה רצון הבורא. ולהכי בפעם ראשונה דברעתה היה לשאוב המים לצורכה, גלל כן עלו המים לקראתה שלא תטריח עצמה, כיון שכונתה היה לשאוב לצרכה. מה שאין כן בפעם שניה, שכונתה היה לגמול חסד להשקות הגמלים של אליעזר עבד אברהם, לא עלו המים לקראתה, שכשארם עושה מצוה יותר נחשב לעשות פעולה, שבעשותו פעולה לשם מצוה נחשב לו יותר למצוה, והבן."**

חיבור עמוק יותר

הענין מאוד פשוט: באופן כללי, הקב"ה טוב ומיטיב ונותן חסד חנים ללא גבול, וממילא חוסך מן האדם כל מיני אמצעים ופעולות, פשוט כדי שיהיה לו טוב. אבל כשמגיע רגע של חיבור והתקשרות, כמו במשל הדירה והצדיק, אזי דווקא רצון ההתקשרות של יהודי עם השי"ת תובע ושלם יחסכו ממנו עבודה, אלא יתנו לעשות לו את העבודה בעצמו. לא ירוויח כלום שהבאר יעלה לקראתו. זה התענוג הגדול של החסיד, כשהוא יכול להפיק את כל הדירה בעצמו בעבור הצדיק, וזהו התענוג הגדול של יהודי, שהוא יכול לעשות את כל המצוה עבור השי"ת. זה מחבר אותו הרבה יותר.

כך שאם החלטת לקום היום באשמורת, ופתאום גילית קשים בקימה שלא היו לך אף פעם, אין כאן איזשהו ריחוק. זה לא אומר שהקב"ה מנסה אותך אם עבודתך נובעת ממקום אמיתי, להיפך, זה אומר שקרבנך מגיע ממקום אמיתי ורצוי מאוד לפני המקום, ונותנים לך את הזכות לעשות את זה לבד, שיהיה החיבור שלך מלא ועמוק. בכל יום ויום, הקב"ה מיטיב איתך ונותן לך לעשות הכל בלילות, והיום הוא מיטיב איתך הרבה יותר, כשהוא מפטר בך להתחבר עמו יתברך עם כל רצונך וכוחותיך.

כשהיודי מכין דירה להשי"ת, אזי אם כוונתו סתמית, אולי יהיה רצוי להקל עליו כמה שיותר ולחסוך ממנו את כל העבודות, אבל אם כוונתו להתחבר עם השי"ת, אזי אדרבה, הוא שחם בכל פעולה ומאמץ שהוא יכול לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו.

מספר הטלפון של המשב"ק הופיע על מסך הפלאפון, והנגיד ר' מענדל הרים בחדוה נסערת. בני המשפחה שראו את פניו הקורנות כבר הבינו כי הם אכן זכו; דירתם המפוארת תהיה האכסנייה של צדיק הדור המגיע מהתם להכא.

פתאום חפו פני מענדל. "אינך צריך לטרוח", הוא שמע את המשב"ק מעבר לקו, "אל תכין כלום. אנחנו כבר נכין הכל. נביא צוות גדול ונעשה את הנקיון, את הסדר, נבשל ונארגן הכל. אנחנו ולקחים ממך רק את הדירה שלך". מענדל רצה לבכות.

"מה חטאתי?!", הוא ממש הצטעק, "למה שאתם תארגנו את הכל. אני רוצה לארגן את הדירה. אני רוצה לנקות ולסדר ולעשות כל מה שרק אפשרי. מה שאני יכול לעשות כמו ידי עבד צדיק הדור, אני רוצה לעשות את זה לבדי. למה אתם רוצים לגזול את זה ממני?".

המשב"ק מיהר להתנצל במבוכה. ר' מענדל, תמחלו לי. חשבתי להקל עליכם, להיטיב מעמכם. היה נראה לי שאתם נותנים את הדירה כמו שאר נגידים, וחשבתי שאסור להכביד עליכם. אבל אם אתם מכניסים את הצדיק מתוך רצון להתקשר אליו, בוודאי שלא אמנע ממכם את ההנאה להתקשר אליו יותר".

תן לי לעשות את זה בעצמי

הקדושת לוי' בפרשתנו מאיר ומעניק תשובה בהירה לחידת פלא: למה לפעמים כשאנחנו מחליטים לעשות משהו כדי להתקרב להשי"ת, זה פתאום הופך להיות מורכב? לפעמים קל לנו מאוד לקום באשמורת, אבל כשאנחנו קובעים למחרת חברותא, זו כבר משימה שלימה להיחלץ מהמיטה... והדוגמאות האלו ישנן לאלפים. כיצד ייתכן שאותו דבר, אם אנחנו עושים את זה לעצמנו, קל לנו מאוד לעשותו, ודווקא כשאנו רוצים לעשות את זה לכבוד השי"ת, זה דורש יותר מאמצים.

ומסביר הקדושת לוי' יסוד פשוט: כשאתה אתה עושה את הדברים בעצמך, אזי הקב"ה הטוב והמטיב רוצה להקל עליך כמה שיותר. אבל כשאתה בא לעשות כאן מצוה, ואתה רוצה קשר עם השי"ת, אזי אדרבה, אם נקל עליך וניקח ממך את הזכות להתקשר, רק תכעס. במצב כזה אתה רוצה דווקא שאתה בעצמך תכין את כל הדירה לכבוד הצדיק, ובנמשל, שאתה תעשה את כל המצוה לכבוד השי"ת, בלי הקלות מלמעלה.

את הדברים לומד הקדושת לוי' מפרשתנו, כאשר מתברר מדברי רש"י ורמב"ן, שבתחילה כשהגיעה רבקה אל הבאר עלו המים לקראתה, אבל אחר כך כשביקשה לשאוב לכל הגמלים, לא עלו המים לקראתה, והוצרכה להתאמץ ולשאוב מן הבאר. והתמיהה גדולה: למה בהתחלה כן עלו המים ובסוף לא?! ובלשון קדשו "פירש רש"י שראה שעלו המים לקראתה, ופירש הרמב"ן ז"ל דדייק כן ממת דאחר כך כתיב 'ותשאב לכל הגמלים',

נהנית מהגליון? זו ההזדמנות שלך להאיר ליהודים נוספים

יהודים יקרים! אנו וקוקים את עזרתכם הנדיבה למען נוכל להמשיך בעבודת הקודש להחיות נפשות ישראל

לתרום נקודת הפצה, הותקשר: 05041-31519
קו ישייר לתרומות בנדבים פלוס: 0799-696-620

תורה לכל השבוע

למה גם מי שלומד כל היום זקוק לשמוע קריאת התורה? איזה אור וכח מיוחד זה מעניק לנו לכל השבוע?

משפיע: א גוט יאהר אברהם יצחק. מה נשמע?

אברהם יצחק: ברוך השם יום יום, מן הסתם מתכוונן המשפיע להמשיק גם השבוע לדבר על עניין השבת.

משפיע: נכון. אנחנו עוד עמוק באמצע. אבל בשבת עצמה יש הרבה הרבה חלקים וענינים שאפשר לדבר, ההחלטה בידך לבחור איזה חלק נתפוס מהם.

אברהם יצחק: ההחלטה בידך? אני מתחיל לחשוב... אולי שבוע אחד תפוס אותי חשק לשמוע על הסודות שיש בכל מאכל ומאכל של שבת... אולי אשמע פעם מה למשל סוד הפאציע? מה סוד מאכל הביצים והבצלסיל? - איי מיט צוויבל?

משפיע: זה די מעניין מה שאתה אומר. אבל מן הסתם גם אתה מבין שיש לנו עוד הרבה נושאים נחוצים יותר; למשל מה שאני חשבת, שהיננו צריכים עוד לדבר על קריאת התורה, או על העברת הסדרה שניים מקרא ואחד תרגום. כמו כן לא דיברנו עדיין על תפלת מוסף או על סעודה שלישית. יש עוד ועוד כהנה וכנהננו...

אברהם יצחק: רגע, המשפיע אומר 'קריאת התורה'? מה למשל יש לדבר על זה? הרי במילא לא אני הוא ה'בעל קורא', אני יושב בסך הכל ומאזין לקריאת ה'בעל קורא', מה יש לדבר כאן?

משפיע: הבה אשאל אותך שאלה: איך אתה מסתכל על אחד שבדיק בתחילת קריאת התורה נתמנמם ונרדם וכך נמנם עד סוף הקריאה, איך היית מסתכל עליו?

אברהם יצחק: איך אני מסתכל עליו? אני לא מסתכל עליו... אם הוא יושן הוא יושן. מן הסתם הוא מאוד עייף, מן הסתם הוא אנוס...

משפיע: ולא נראה לך שהוא הפסיד משהו?

אברהם יצחק: הפסיד? אני לא יודע אם אפשר לקרוא לזה הפסד. צריכים אכן לברר אם להלכה הוא מחוייב עתה ללכת לחפש איפה להשלים את הקריאה, אבל אני לא רואה כאן מאומה יותר מזה.

משפיע: לא, אני לא מדבר מצד ההלכה. הבה נדבר על אחד שהיה ממש אנוס ולא חמייבים אותו לחזור ולשמוע עוד פעם. אתה מסתכל עליו כחמד שהפסיד משהוא חשוב? הוא איבד משהו?

אברהם יצחק: לא נראה לי. אם מצד ההלכה הוא יצא ידי חובתו, אז זהו. אם המשפיע שואל, אני חושב כי מן הסתם כן יש איזה ענינים פנימיים שיש דווקא עניין לשמוע קריאת התורה, אבל מעולם לא שמעתי על כך עד היום.

סדר לימוד' שמשה רבינו קובע לנו

משפיע: רגע עוד לא אחוז שם. לפני כל הענינים והסודות, הבה נחשוב רגע אחד: מה המקור והשושר של כל העניין הזה של קריאת התורה? זה הרי תקנה של משה רבינו ע"ה; משה רבינו עמד ותיקן תקנה לכל כלל ישראל עד סוף כל הדורות שקראו קריאת התורה מדי שבת בשבתו ובכל שני וחמישי. כך מפורש ברמב"ם הלכות קריאת התורה. ומקורו מהגמרא בבבא קמא (פג). אם זה תקנה של משה רבינו מן הסתם זה דבר נחוץ ביותר וברור שמונח בזה דברים נפלאים מאוד. לא כך?

אברהם יצחק: מה אכן הטעם של התקנה הזאת? אם אני זוכר טוב, הטעם הוא בכדי שלא יעברו שלשה ימים בלי תורה.

משפיע: נכון. אתה צודק. כך אצל כתוב שם בגמרא.

אברהם יצחק: נו, אז אנחנו שממילא לומדים כל יום ברוך השם, אז לכאורה לא שייך אצלו הטעם של התקנה, אלא מאי התקנה נשאה בכל אופן, ובוודאי שצריכים לקיים אותה. אבל לכאורה גם בלי קריאת התורה או לא הולכים כהיום שלשה ימים בלי תורה.

משפיע: אבל חשוב נק רגע. הרי מוכרח שיש בתקנה הזאת

כוונה פנימית, כי הרי מדובר בתקנה של אדון הנביאים ורובן של כל כלל ישראל עד סוף כל הדורות, שאם הוא ראה באספקלריא המאירה שצריכים לתקן תקנה זו, בוודאי זה תקנה הנוגעת לכל אחד ואחד בכל זמן וזמן עד סוף כל הדורות. בוודאי אם כן אנו צריכים להתבונן במה זה נוגע אלינו ואיך זה שייך לנו, כי בוודאי איזה ענין פנימי שקריאת התורה מוסיפה לנו.

אברהם יצחק: נו, ברצוני אם כן לשמוע. אדרבא.

משפיע: שמע נא. אני הייתי מתחיל קודם כל מפשטות הענינים. ראשית כל, הבה נתפוס ש'קריאת התורה' היא בעצם לימוד התורה; כאשר מאזינים לקריאה או בעצם יושבים ולומדים! מקיימים מצוות לימוד התורה; זה הרי עצם התקנה שכלל ישראל לימוד תורה, שלא ילכו בלא תורה. זאת אומרת שזה זמן שבו יושבים ולומדים. זה לא סתם איזה ענין או מנוג לעבור על הפרשה ולסיים את התורה עד סוף השנה. זה פשוט לימוד תורה אמיתי שלומדים בציבור. זה דבר ראשון שצריכים לתפוס.

אברהם יצחק: אבל לכאורה עיקר הנחיצות של ה'סדר לימוד' הזה הוא בשביל אנשים שעובר עליהם ימים שלימים בלי לימוד, ולהם נחוץ מאוד קביעות הלימוד הזאת. אבל בשביל אנשים כמונו שלומדים במילא, ולומדים אפילו הרבה יותר מזה, מה כל חשבו החצי הזה של לימוד הפרשה בספר תורה?

משפיע: אבל שים לב שזה ההזדמנות היחידה שלך שיש לך הוראה ברורה מהקב"ה איזה סדר לימוד ללמוד! אתה לומד אכן הרבה, כל מיני מקצועות בתורה בכל מיני זמנים, אבל 'סדר הלימוד' הזה מסר לנו משה רבינו ברוח קדשו שכל אחד ואחד עד סוף כל הדורות ילמד את הלימוד הזה דייקא. זאת אומרת שקודם כל בזמן הזה אני יודעים שאנו עושים את הדבר הנכון ביותר, ולומדים בדיק מה שהקב"ה רוצה מאתנו.

אברהם יצחק: יפה מאוד. אף פעם לא חשבתי שזה פשוט סדר לימוד... סדר שנקבע על ידי משה רבינו... א גיוואלדיגע זאך.

משפיע: וזה לא רק סדר לימוד מהקב"ה, זה אף תורה לשמה ממש! כי הרי לימוד זה לומדים אך ורק בשביל רצון השי"ת, בלי שום עוד חשבון וכוונה. כי הרי את הפרשה עצמה אנחנו הרי כבר יודעים, ואין כאן מדי הרבה רווחים עצמיים של כבוד וכדומה שיכולים להיות בלימודים אחרים... לומדים את זה רק כי הקב"ה ציווה! זה ממש לימוד לשמה! מתי עוד מזדמן לנו לימוד טהור כזה? זה כבר נקודה אחת.

אברהם יצחק: או אה, ממש לא חשבתי על זה! זה ריווח עצום.

צינור השפעת התורה של השבוע

משפיע: עתה ננסה להתקדם עוד איזה פסיעה קטנה בהבנת סדר הלימוד הזה. אם משה רבינו מתקן תקנה שלא ילכו בלי תורה, ואנו מאמינים שהתקנה הזאת מכוונת ושייכת לכל אחד ואחד שמאל, וזאת אומרת, שבמידה מסוימת כל אחד ואחד מאתנו בלי הלימוד הזה נחשב כאלו הוא הולך בלי תורה, כי הרי כשמתבוננים בתקנה הזאת אנו רואים שמשה רבינו תיקן בתקנה זו שכל אחד ואחד יהיה קשור עם התורה, והלימוד הזה ישפיע בו חיות לכל ימיו שלא יתייבש מחוסר תורה, דהיינו, שהלימוד הזה נתקן להיות הצינור המקשר אותנו אל התורה, ממילא נמצא שגם מי שכן לומד בשאר הימים מקבל את שפע התורה שלו מאותו הצינור, ואם כן כל אחד מישראל נחשב במידה מסוימת בלי תורה לולא הלימוד הזה שקבע לנו משה רבינו.

אברהם יצחק: וואו, זה כבר חידוש בתוך חידוש. כל התורה שלנו תלוי בקריאת התורה של שבת... אז נפתח הצינור של תורה לכל השבוע... זה חידוש נפלא.

משפיע: תשמע, זה לא חידוש שלי, בעצם זה מרומז בדברי הארז"ל שאומר שבעת ששומעים קריאת התורה יצייר האדם לעצמו שהבימה היא הר סיני, ועתה הוא שומע את קול ה' מדבר מתוך גרונו של הבעל קורא, ובעצם הוא עומד עכשיו ב'מעמד

הר סיני' ומקבל את התורה מפי הקב"ה בעצמו. אם כן כתוב כאן שעתה הוא זמן קבלת התורה, ואם כן כל הלימוד של כל השבוע נמשך מהמעמד הזה, ועתה נשפע השפע לכל השבוע.

אברהם יצחק: ומה יעשה מי שנתמנמם או אירע לו איזה אונס ולא שמע קריאת התורה? יחסר לו ההשפעה הזאת?

משפיע: אה... עכשיו אתה כבר לפחות מרגיש איזה הפסד ואיבדה יש כאן... אז בוודאי אם הוא אכן אנוס יהיה עליו אולי את הגדר של 'נאנס ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאלו עשאה', ולא ניינס עכשיו בכל גררי ההלכה, אבל מה שברור הוא שיש כאן הפסד גדול, כי תפסנו עתה איזה שפע רב ועצום נשפע בעת הזאת, וכמה משמעות יש לזה לכל חי האדם, הרי קריאת התורה זה מה שמחבר אותנו עם מקור החיים - שלא נהיה הולכים במדבר ומתייבשים בלא מים חיים.

אברהם יצחק: אז ברור אם כן כמה קריאת התורה נחוצה לנו. אולי עכשיו נוכל ללכת קצת הלאה ולהבין מה אכן בכלל המשמטה של לימוד הפרשה כפשוטה?

משפיע: מסתמא אתה מתכוין לשאול איזה תועלת פרטית יש לנו מלשמוע ולימוד פרשת השבוע? הרי בדרך כלל אנו יודעים שהקב"ה רוצה מאתנו שנלמד יותר באיכות בכמות ובעמקות, להבין ולהשכיל ולהגיע ללשומור ולעשות ולקיים, הרי בוודאי לא ירצה הקב"ה שנלמד כל היום רק חומש... אז למה בכל זאת רוצה הקב"ה שבכל שבת וישבת נשב ונלמד את הפרשה כפשוטה בלי ניאורים ובלי תוספות של עמקות וכדומה?

אברהם יצחק: נכון, זה מה שהתכוונתי לשאול. מה הכוונה הפנימית של הקריאה הזאת?

משפיע: נתקדם אם כן עוד פסיעה. ותחילה יש להקדים את הידוע בכל הספרים הקדושים כי התורה הקדושה שייכת לכל אדם בכל זמן, כי משמעות המילה 'תורה' היא שיה 'מורה' לנו דרך לעבוד את ה', וממילא מוכרח שכל חלק וחלק מהתורה מורה לכל אחד ואחד לפי מצבו וזמנו דרך בעבודת השי"ת, וממילא מובן מזה שבכל שבוע יכול כל אחד לקחת הוראה ודרך בעבודת השי"ת השייך לו בעת הזאת.

אברהם יצחק: אבל אם כל חלק מהתורה שייך לכל אחד ואחד אז למה צריך דווקא מהפרשה הזאת?

משפיע: אז תבין עתה ביתר עומק את התקנה של קריאת פרשת השבוע. כי הסדר הזה נסדר בהשגחה עליונה שכל מה שיהודי צריך מונח בפרשת השבוע. זה חלק מההנהגה עליונה. כי הרי אתה צריך להבין שאנו לא מדברים רק על הצרכים הפרטיים של כל אחד, אלא בכלל, על הנהגת כל העולמות, אשר כולם מתנהגים על פי התורה, כי התורה היא מקור החיים ושושר כל המציאות, וההמשכה של כח התורה בבריאה היא דייקא על ידי כלל ישראל, וממילא חלק התורה הזה שכלל ישראל עוסק בה עתה, בו מונח כל השפע של כל הבריאה בכללות ובפרטות, וממילא פשוט שכל אחד מוצא את עצמו בפרשת השבוע, ויכול להוציא ולמצוא דרך בעבודת השי"ת השייך לו בעת הזאת. זה בעצם עומק המאמר הידוע ש'הקריאה מעורר את הזמן' כי על ידי הקריאה מתעורר בעולם כל הענינים הנכתבים בפרשה.

אברהם יצחק: זה שייך בכלל שכל אחד ימצא בפרשה הוראות בעבודת השם השייכות לו?

משפיע: למצוא לבד בוודאי קשה, אבל בשביל זה יש לנו את הספרים הקדושים, ובפרט ספרי תלמידי הבעש"ט, שהוציאו ומצאו בשבילנו הוראות והנהגות בעבודת השי"ת בכל פרשה ופרשה. אבל בכל מקרה אפילו אם עדיין לא זכית להבין בפרטיות, צריכים אנו להאמין שבקריאה הזאת מונח אוצרות של שפע בלי שיעור, ושפע של תורה לכל השבוע.

אברהם יצחק: האמת היא שאף פעם לא עלה על דעתי שקריאת התורה הוא נושא כל כל מרכזי שצריכים להשקיע בו. שמעתי היום חידושים רבים, ואני בטוח שקריאת התורה תראה אצלי אחרת לגמרי בעה"י.

משפיע: בעורת השי"ת!

Table with 4 columns containing information about religious courses and programs, including titles like 'שלמה שלישיא שליט"א' and 'שמורת בחולות בני למוזל טוב'.

מחשבת התפילה

מהי המחשבה המרכזית שצריך האדם לחשוב בתפילה? התפילה היא קירבה בין ישראל להשי"ת, והמחשבה צריכה לעסוק בשני עניינים אלו, ותוצאותיה: שמחה

ואמנם כל אחד ימצא לעצמו את דרכו המסוימת הפרטית בהתפעלות זו. כי כל נפש יש לה את מהותה שלה, מדרגותיה ותכונותיה כפי שניתנו לה מאת יוצר בראשית כדי לקיים את שליחותה עלי אדמות. וכל נפש תמצא את עצמה בפסוק אחר, בגילוי אחר, בהבנה אחרת, כי באמת אין אפילו נקודה אחת של קשר בין יהודי לאביו שלא ניתן למצוא בתפילה, אך הצד השווה שבכל הנקודות ובכל הנפשות שמתגלה או הקירבה בין ישראל להשי"ת.

ד

תוצאות הקירבה: שמחה

וכאמור, התוצאה של הקירבה הזאת הינם רגשי שמחה גוברים. כי הקשר שלנו עם השי"ת מביא לידי שמחה, כי "ענו וחדוה במקומו" (דברי הימים-א טו, כו), ו"אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה" (שבת ל:), ו"ישמח לב מבקשי ה'" (שם ז) - וישראל הרי מבקשים את השי"ת, ובפרט בשעת התפילה, שאין לך זמן ביקוש ומציאת השי"ת כבעת התפילה, ולכן הסימן המובהק לכך שהתפילה היא נכונה, ואכן זכינו למציאתו יתברך - זוהי השמחה.

זהו גם לשון הכתוב (תהלים ק, ב) "עבדו את ה' בשמחה בואו לפניו ברננה". ומהו הזמן שאנו באים לפניו ונפגשים עמו, ועובדים אותו? זמן התפילה! זאת כיצד? כי זהו הזמן שבו "דעו כי ה' אלקים" - שבו אנו מכירים בגדולתו יתברך, ו"אנחנו עמו וצאן מרעיתו" - אנו חבוקים ודבוקים בו יתברך.

ה

דברי כ"ק רביה"ז זי"ע

כל האמור עד כאן הוא בעצם תוכן דברי כ"ק רבינו הזקן זי"ע (תקנת פמ"ט) בדבריו אודות מעלת יגיעת הנפש בתפילה, שכותב שיגיעת הנפש היא היגיעה במחשבה לגלות את פנימיותנו-נשמתנו. כי הנפש הבהמית מגבירה ומפילה על האדם עצבות, וממילא מושכת אותו לתאוות עולם הזה, ולהנשמה צר ומר מאד מתוקף שליטת הגוף והנפש הבהמית, ועל כן בכדי שתתעורר הנשמה לפעול ולגלות כוחותיה בצרכת יגיעת המחשבה, להתאמץ לחשוב בעת התפילה מחשבות של שמחה בקירבת השי"ת.

ואזי כפי גודל ההתאמצות וההצלחה לחשוב מחשבות שמעוררות רגשי שמחה של בן המתקרב לאביו, כך מצליחה הנשמה להתגלות ולגבור על הגוף, ותוצאותיו של גילוי זה הן בשאר חלקי היום בעבודת השי"ת. ואפילו התבוננות קטנה ובכמה פסוקים, גם כן תוצאותיה חזקות, מפני גודל מעלת השמחה, שהיא ההתקרבות בינינו לאבינו שבשמים. עד כאן תוכן דבריו הקדושים (ועין שם עוד באריכות לשונו כי יש שם יסודות גדולים בכללות העבודה), שמובנים מאוד על פי הדברים שנתבארו עד כה.

פנים בפנים. והדבר מבואר בלשון הכתוב (דברים ד, ז) "כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו כה' אלוקינו בכל קראנו אליו", וכן כתוב (תהלים קמה, יח) "קרוב ה' לכל קוראיו". הרי לנו בפשיטות כי בעת התפילה אנו קרובים אליו יתברך.

ויחד עם הקירבה הזאת, באה השמחה. כי המצב הטבעי הנוצר כתוצאה מקירבה שכזו בין אב גדול ונורא לבנו המשתוקק אליו, היא שמחה עצומה.

ועל כל פנים הרי לנו שהתפילה מבוססת על קירבה בין השי"ת ונשמות ישראל. וזוהי המחשבה הכללית שאנו צריכים להתרכז בה בשעת התפילה: השי"ת ונשמות ישראל. שני עניינים אלו מופיעים בכל פסוקי התפילה, ועלינו רק לחפש את תוכנם ולהעמיק בהם, ואף להרחיב בכל מיני ציורי מחשבה בנוגע לגדלות הבורא ורוממות נשמות ישראל.

וכל זה כללו חז"ל (ברכות כח:) כשהגדירו את עבודת התפילה במילים קצרות: "וכשאתם מתפללים דעו לפני מי אתם עומדים, ובשביל כך תזכו לחיי עולם הבא". תאזי כיצד נאמרו התיבות בדקדוק גדול: "לפני מי" - השי"ת, "אתם" - נשמות ישראל, "עומדים" - מתקרבים אליו. ומתי מגלים זאת? "כשאתם מתפללים". וכיצד? על ידי "דעו" - בכח המחשבה. ועל כל פנים פירוט לנו חז"ל הקדושים את סדר התפילה בהתבוננות בשני עניינים אלו: דעו לפני מי אתם עומדים!

ג

תוכן התפילה: שבחי השי"ת וישראל

כאמור, כדי "לדעת לפני מי אתם עומדים" יש להתבונן בפסוקי התפילה. פסוקי התפילה מלאים משני עניינים גם יחד. ראשית, ההכרה בגדולתו ויחודו יתברך, בריאת העולם והשגחתו הפרטית על כל הנבראים, השפעת טובתו ורחמי וחסדיו, וכולי וכולי, רבות האפשרויות עד אין סוף להתבונן בפסוקי התפילה עד כדי הכרה ברורה בהשי"ת.

וכן בענין קדושת נשמות ישראל, הרי הפסוקים מלאים מאהבתו וחייבתו יתברך אלינו, והנהגתו הניסית והנפלאה עמנו. ודוק ותשכח איך שבכל התפילה מדברים מגדולת השי"ת המתגלה בכל הבריאה, ומיד לאחר מכן מתעוררים ומזכירים את מעלת נשמות ישראל שהן מעל כל הנבראים. למשל: "כי נשגב שמו לבדו הודו על ארץ ושמים" ומיד "וירם קרן לעמו תהלה לכל חסידיו", ועוד ועוד. וכמו כן בברכות קריאת שמע, שמקודם משבחים אותו בברכת יוצר בגדולת המלאכים, ולאחר מכן מרחיבים במעלת ישראל ב'אהבת עולם'.

כי זוהי מהותם של כל שבחי התפילה: ההתפעלות מהקשר של השי"ת ונשמות ישראל. ואמנם, כפי גודל ההכרה במעלתו של השי"ת יוצר בראשית, תתעצם כתוצאה מכך גם מעלת נשמות ישראל, שהם קרובים וקשורים עמו יתברך לגמרי, וזוהי כל מעלתם.

קם יהודי בבוקר וניגש מיד להכין את עצמו לתפילה. הוא יודע כי תפילה היא גילוי הנשמה שלו, גילוי הפנימיות שלו, כלומר גילוי הקשר שלו עם השי"ת - אך אינו יודע כיצד לעשות זאת.

הוא יודע כי כדי שכל התורה והמצוות והמשא ומתן באמונה של כל היום כולו יהיו מתוך קשר חי עם השי"ת, הוא צריך להשקיע עכשיו גלגות את הקשר הזה, לעורר מתוכו את הנשמה החבוקה ומקושרת בהשי"ת, אולם הוא שואל: כיצד אני עושה זאת בפסוקי דזמרה וברכות יוצר?

א

אמצעי התפילה: המחשבה

הגדרת חז"ל שהתפילה היא "עבודה שלב" (תענית ב.) אינה רק על מטרות התפילה, שהיא לעורר ולגלות את הלב - הנשמה והפנימיות (כי 'לב' הוא שם תואר לפנימיות), אלא גם על האמצעים. גם האמצעים לגילוי הנשמה הם כוחות הנפש הפנימיים - שהם המחשבה וההתרגשות. וכפי שמבאר זאת השל"ה הקדוש, שכוונת "עבודה שלב" היא שעבודת התפילה היא בכח המחשבה (תמיד, נר מצוה ז-ח).

הסיבה פשוטה. כל חוש מתגלה על ידי האבר המיועד לו. חוש הראיה נעשה על ידי העין, חוש השמיעה על ידי האוזן, וההליכה נעשית ברגלים. כך גם הנפש הפנימית מתגלה דרך האבר המיועד לה, ומה הם? הכוחות הפנימיים, היינו המחשבה וההתרגשות שבעקבותיה. זוהי הסיבה שאנו רואים כי לא ניתן בשום אופן לעורר את הנפש ללא כח המחשבה.

לכן עבודת התפילה היא דווקא על ידי מחשבה והתבוננות בפסוקי וענייני התפילה. כי רק כך ניתן לגלות את הלב - הפנימיות.

אלא שיש תנאי הכרחי כדי לקבל את תועלת התבוננות: החשיבה צריכה להיות בצורה מסודרת ומוגדרת.

אוסף של מחשבות, רגע אחד בענין זה ורגע לאחר מכן בענין אחר, וחזור חלילה ממחשבה אחת למחשבה אחרת שונה, כדרך מרוצת המחשבה - אין בה תועלת כדי לעורר את הנפש. באמת שכך בנוי האדם בכלל, שכשהוא עושה דברים ללא סדר וריכוז תועלתם פחותה, אלא שבמחשבה זה הכרחי הרבה יותר, כי מחשבות בלתי ממוקדות רצות בתוכנו בלאו הכי, והרי זה פיזור הנפש בעלמא.

כיון שכך, עלינו להגדיר כאן בבירור את המחשבה המרכזית שבה יש להתרכז בשעת התפילה. זאת בנוסף כמובן לפירוש המילות שהכרחי ממילא, כי בלא פירוש המילות הרי האדם אינו יודע כלל מה הוא מדבר. אלא שיחד עם פירוש המילות עדיין בצרכת מחשבה מרכזית וגישה כללית לאורך התפילה, שתביא אותנו לגילוי הלב.

ב

מחשבת התפילה: קירבה עם השי"ת

וזוהי המחשבה המרכזית והגישה הכללית שלנו בתפילה: אנו מתקרבים עתה אל השי"ת בתכלית הקירבה,

רשימה / כללי וחיצי קודש ממאורי החסידות

'ואולם חי אני' אמר הקדוש ברוך הוא 'חי אני' אתה נותן לי ממש חיות בתפילתך

הרה"ק ר' יצחק מווארקא זי"ע (עשר זכירות)

לעילוי נשמת
האדמו"ר מרת שרה לאה בת ר' שלמה ע"ה פ"ש
מ"ב כ"ו יוסף תש"ח
הונצח ע"י המשפחה הע"י

העלאת המידות שייכת אלי? (א)

שאלה:

לאחרונה הופיע בגליון זה (במדור 'דיבורי חסידות') מאמר בענין 'העלאת המידות' שהובא מהספה"ק 'מאור עינים', ומאוד תמהתי על המאמר הנכתב באופן שווה לכל נפש שיעסוק בזה הענין, והרי מקובלנו מרבוה"ק, ובפרטות ה'תניא' וה'יושר דברי אמת' שכתבו זאת במפורש ובחריפות, שאין הדבר שייך למי שעדיין דבוק בגשמיות ומתאוה לתאוות חומריות, ורבינו ה'בני יששכר' העתיק גם כן את דברי ה'תניא', ואם כן, מה השייכות שלנו ליסודות הללו הנאמרים לצדיקים ובני עליה?!

תשובה:

צריך להבין, שהחלק היסודי והרעיוני של העלאת המידות, שייך לעבודת כל אחד ואחד ממש, גם לשיטת ה'יושר דברי אמת' וה'תניא' וכל הצדיקים שעמם, ואדרבה, זהו יסוד מוסד בהדרכותיהם בכל דף ודף מספריהם הקדושים. ואפילו בשיטת ה'מאור עינים' ושאר צדיקים שכן גרסו והנחילו את ענין העלאת המידות, יש לנו אחיזה באופנים שונים שיעלו בקנה אחד גם עם שיטת ה'תניא' האמורה, ונרחיב:

א.

הרעיון הכללי של העלאת המידות, מתבסס על יסוד היסודות של מרן הבעש"ט הקדוש זי"ע, שכשואמרים שיה' אחד" אין הכוונה רק שהוא הקל היחיד, אלא שהוא המציאות היחידה, והכל חיות אלקית, ומלבדו אין שום מציאות כלל. יסוד זה מביא אותנו למסקנה פשוטה, שגם המציאות הכי נמוכה, הצרה הכי גדולה והתאוה הכי שפלה, יש בה רק חיות אלקית, אלא שהיא בהסתרה. ובאמת זוהי כל עבודתנו, לגלות אלקותו יתברך גם בתחונותי תחונות, וכשאנו מגלים שם אלקותו יתברך, אזי הרע המסתיר מתבטל, ומתברר שהכל היה רק אחיזת עינים - כמשל הידוע של הבעש"ט הקדוש בשבעת החומות - ומתגלה אלקותו יתברך.

לאור המסקנה האמורה, אנו מגיעים לחידוש הכללי של 'העלאת המידות', שיסודותו בהררי קודש מרן הבעש"ט הקדוש זי"ע ותלמידו המגיד הגדול זי"ע, ומהו החידוש? שכשמתעוררות באדם מידות רעות, לדוגמת תאוות אכילה, אין כאן רע, אלא לבוש רע, אבל בפנים יש כאן ניצוץ אלקי המשועשוע להתעלות. הוא לא הגיע לרחק את האדם מן השי"ת, אלא לקרבו להשי"ת, וזאת על ידי שידבק בניצוץ האלקי וידחה את הקליפה המסתירה. כשאדם קולט זאת, שאין במאכל זה שום מציאות כי אם חיות אלקית, אינו יכול להימשך אחרי הצורה החיצונית החומריות, אלא נמשך אחרי הפנימיות האלקית, ומתקרב על ידה להשי"ת.

משל למה הדבר דומה, לאדם שרצה להבריח אבנים טובות ומרגליות, מה עשה, תפר אותן בתוך סחבות בלויות ומסריחות, ושלחן למדינת הים. ברם, ברור מאוד, שאין מטרתו ששם מעבר לגבול ילבשו את הסחבות לרוב תפארתן... מטרתו ברורה ששם יורידו את הסחבות וימצאו את היהלומים. מי שיקח את הסמרטוטים כמות שהם וישתמש בהם לספוגיה, אין לך שוטה גדול הימנו. יש לו יהלומים, והוא משתמש

עמם לנגב ריצפה רטובה.

הנמשל לכך הוא ענין 'העלאת המידות'. כל מידה, כל תאוה, כל יראה, היא חיות אלקית, למעלה מכל השגה. הקב"ה הסתיר את היהלום האלקי שלו בתוך סמרטוט של שטות חיצונית, משום שרצה שאתה תגלה אותו בתוך החושך והסמרטוטים, שתגלה שלית אתר פנוי מיניה, ממיילא ליהלום הבט ואל תפן לסחבות, חפש את האור האלקי שמסתתר בתוך התאוה, ואל תתפתה לחיצוניותה.

זהו שורש המהלך של הבעש"ט הקדוש ותלמידו והמגיד הקדוש, וצריך לדעת שבמבט שורשי ויסודי זה, אין שום חילוק בין כל תלמידי הבעש"ט הקדוש ובין כל תלמידי המגיד הקדוש. זהו אור החסידות הכללי, כי כאמור הכל מתבסס על יסוד היסודות האמור: הקב"ה נמצא בכל דבר, ועבודתנו לגלותו בתוך ההסתר.

ב.

איפה כן נחלקו רבותינו? כשזה מגיע למעשה. כיצד לעשות את העבודה הזאת בפועל.

אומרים ה'תניא' וה'יושר דברי אמת' ושאר הצדיקים, שאמנם הרעיון היסודי האמור אמת לאמיתו, אולם אם האדם עדיין דבוק בגשמיות, אין באפשרותו להתבונן בכך בפועל.

כלומר: אמת הדבר, שהתאוה הזאת היא כולה אלקות והרע אינו אלא אחיזת עינים, אבל אתה - כמי שהנפש הבהמית חיה ונושמת ובוועטת בכך ומעורב בכך טוב ורע - לא יכול להתבונן בכך, כי במקום שתגיע למסקנה האמיתית, אתה תתלכך במראה החיצוני. ושוב: אמנם מצד האמת אין שם קליפה, ולא רק שאין שם קליפה, אלא שגם מצד הנשמה האלקית שלך אתה אכן יכול לחיות את האמת הזאת שאין שם קליפה! אבל אף על פי כן, כל עוד שאתה דבוק בגשמיות, עדיין יש לך נפש בהמית שבעצמה היא קליפה, ומצד זה אתה רואה קליפה, והרע מקרקר בקרבך ומושך אותך לקליפה, ואם כן יש סכנה שח"ו תדבק בקליפה ולא בפנימיות האלקית. לא רק שלא תעלה את המידה, אלא עוד תוריד אותה ה"י.

ולכן, מעמיד ה'תניא' שהדרך בה צריך אדם להתמודד מול תאוה רעה שמתעוררת בו, היא בבריחה מוחלטת והסחת הדעת מן הרע. "אל ישיח לב אלהן אלא יסיח דעתו מהן כרגע, וגם אל יהי שוטה לעסוק בהעלאת המדות של המחשבה זרה כנודע, כי לא נאמרו דברים ההם אלא לצדיקים". אל תנסה עכשיו להתבונן איך התאוה הזאת חיות אלקית, אלא פשוט תברח מן המגרש הזה. תסיח את דעתך למחשבות אחרות ואל תתעסק בזה כלל. כל עיסוק עם המחשבה, אפילו בבסיון למצוא שם האור האלקי, מסכן אותך ח"ו להימשך אחר הרע.

זהו המהלך שקבע ה'תניא' והביאו רביה"ק ה'בני יששכר' להלכה ולמעשה.

וכאן אנו מגיעים לסוגיית השאלה שנשאלה: האם - כפי שהסיק השואל - המאמרים ב'מאור עינים' לא שייכים אלינו? ספה"ק 'מאור עינים' מלא מעניני עבודה זו, ונמצא שכן סבר שזה נוגע למעשה - האם יש כאן מחלוקת ודבריו אינם להלכה?!

על כך נרחיב בעז"ה בגליון הבא.

תפילת כל פה

קולות כלי החפירה המתנוודים על האוכף הצטרפו לקול פרסות הסוס, מוסיפים לפחד המצמית שבו היה שרוי הרוכב אלכסנדר.

הוא העמיק למעבה היער, רואה בקושי את דרכו, וכמובן משתדל שלא להיחשף.

ככל שהסוס המשיך בין העצים, כך גברה אימתו של אלכסנדר. הוא משך ברסן הסוס כדי שיאט את פסיעותיו, והוא עצמו השתדל שלא לנשום בקול גבוה מידי.

ואז קרה דבר גרוע.

אלכסנדר שמע קול רשרוש בין העצים. הוא קפא על מקומו. האם גילו אותו ואת 'זממו'? הוא חרד לחשוב על כך. הוא כבר דמיין את עצמו מושלך לעגלת מטרת הצבא שיובילנו לסיביר, לגלות של עשרים וחמש שנה ועבודות פרך בשלג הרוסי.

אלכסנדר ומישה היו חברים טובים מקטנותם. הם תמיד השתובבו ביחד, ואף נחטפו יחד באותו יום מר ונמחר ע"י ה'כאפער' האכזרי.

השניים התגלגלו יחד בהיותם קאנטוניסטן, ואף שובצו באותה בריגדה בצבא הצאר. אלכסנדר ומישה חלקו את אותו גורל מר ולכן התקשרו בעבודות אהבה זה לזה.

כך שאותו יום, כשמישה נהרג ע"י כדור אויב, היה יום שחור מאוד בעבור אלכסנדר.

אך מה שכאב לו ביותר היה שמישה אפילו לא זכה לקבר ישראלי. מישה נקבר בתוך בית הקברות הצבאי בין גופות החיילים הגויים.

לאלכסנדר זה כאב מאוד. הוא אמנם היה קאנטוניסט, כך שכל שמץ של מושג ביהדות נעקרה ממנו, אבל את נשמתו היהודית לעולם לא הצליחו לשרש מנפשו והוא החליט שהוא הולך להסתכן ולהעביר את מישה לקבורה יהודית.

כך נטל אלכסנדר כלי חפירה ויצא בלילה אפל ונטול ירח כדי להעביר את מישה לקברו.

ככל שאלכסנדר התקדם בתוככי היער גברו פחדיו, וכאשר גילה כי תעה בדרכו והוא לא מוצא את דרכו החוצה - הוא הותקף בחרדה ממשית.

מתוך נפשו התמימה של הקאנטוניסט הוא התחיל לקרוא קריאת שמע מתוך זכרונו. הוא לא הבין מה הוא אומר, אך בהגיעו למילים "ונתתי עשב בשדך לבהמתך" הוא פרץ בבכי מר.

הוא התחיל להתחנן בדמעות שלישי 'ריבונו של עולם, אני נמצא עכשיו ב'שדך' ואני לא יודע את הדרך החוצה, אני מבקש ממך, שלח לי את 'עשוי', שלח לי גוי מזרעו של עשוי, שיראה לי את הדרך, וקיים מה שנאמר 'עשב בשדך'."

כך התפלל הקאנטוניסט בתמימות, תוך נתינת פירוש משלו למילה 'עשב'.

הקב"ה השומע תפילת כל פה, ובפרט תפילה תמימה כזו עזר לו מיד. לפתע צץ לפניו גוי מתוך האפילה, הגוי אחז בחבל הסוס ומשך את הסוס עד שיצאו מן היער, ואז נעלם מהמקום. והי לפלא.

מקור: אבני אפוד, מסיפוריו של הנח"צ ר' אליעזר דוד פרידמאן זצ"ל; בשם ספר 'אבן שמעון'